

УДК 332.143:330.341

Андрющенко І.Є.

д-р. екон. наук, проф. ЗНТУ

ФАКТОРИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Розвиток ринкових відносин в економіці України з усією гостротою ставить завдання формування таких суб'єктів господарювання, які на практиці забезпечують собі конкурентні переваги. У цьому плані для кожного підприємства розвиток системи управління, адекватної зовнішнім умовам жорсткої конкуренції, має першорядне значення. Галузева система управління, з якої вирости багато провідних вітчизняних підприємств промисловості, на увазі свого планового характеру, не вимагала особливої гнучкості в організації управління фінансами. Інша справа – умови ринкової конкуренції, в яких фінансова складова виходить на перший план. Однак, наука виявилася не готовою на сьогодні в повній мірі забезпечити практичні потреби менеджерів компаній відповідним методичним забезпеченням. Запозичений досвід Заходу далеко не завжди прийнятний в умовах вітчизняної дійсності, а його адаптація до потреб вітчизняної практики до теперішнього часу в повній обсязі не здійснено.

Для практичної реалізації даних пропозицій слід виділити параметри управління, встановити їх взаємозв'язок з показниками фінансового стану, визначити нормативні значення і межі регулювання. Розроблена концепція механізму управління фінансовим станом підприємства наведена на рис. 1.

Запропонований алгоритм управління фінансовим станом підприємства (рис 2), який засновано на методах множинної кореляції і дозволяє вибрати вектор нормативних значень виходячи з мети функціонування підприємства і досягнення фактичних результатів по іншим підприємствам галузі, істотно підвищує ефективність управління фінансовим станом підприємства.

За сукупністю машинобудівних підприємств було проведено кластерний аналіз, за результатами якого виділено 6 кластерів підприємств з однорідними умовами функціонування. По одному з кластерів, до якого увійшли 6 підприємств, побудовано рівняння множинної кореляції. В якості нормативних прийняті показники функціонування кращого підприємства (за критерієм максимального прибутку на одного працівника). За величиною коефіцієнта варіації для кожного з показників, виділені ті, для яких не фіксується втрата статистичної керованості.

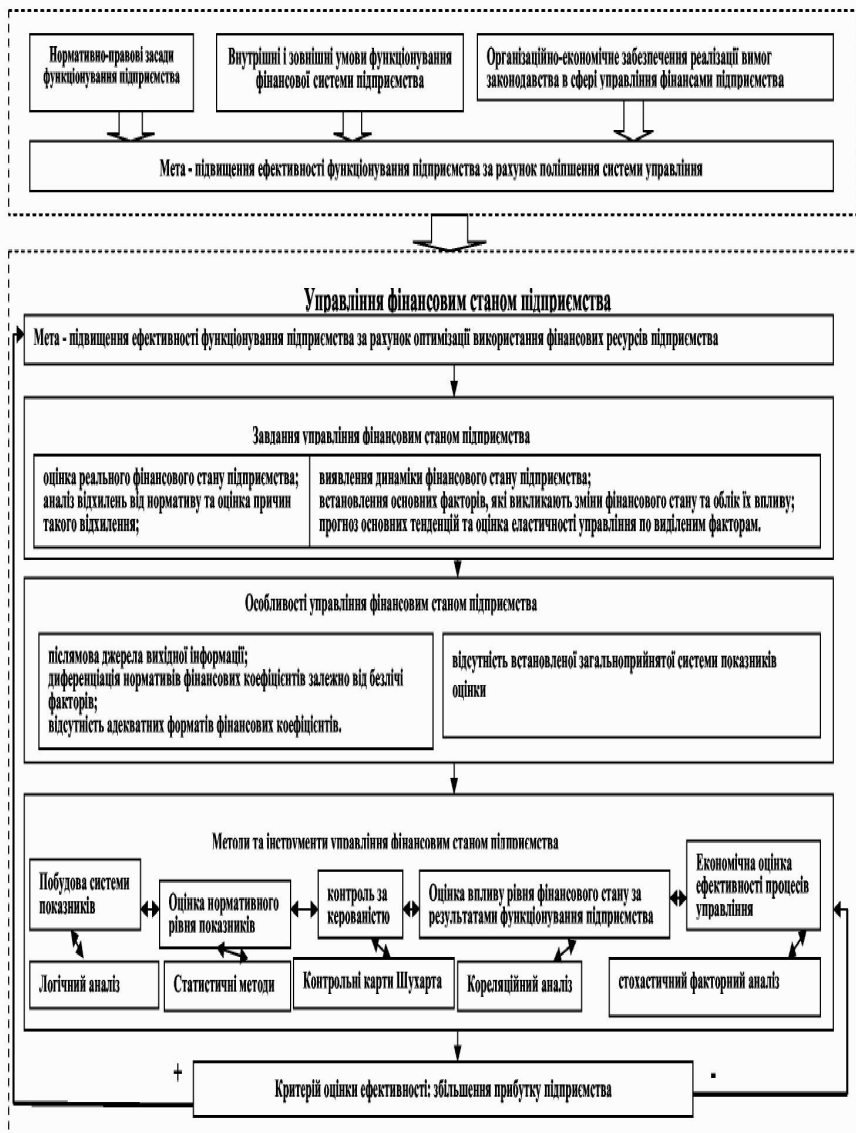

Рисунок 1 - Концепція механізму управління фінансовим станом підприємства

З урахуванням детермінованих балансових зв'язків між показниками встановлено, що нормативні значення окремих показників можуть бути замінені на середні значення, що теоретично за отриманим рівнянням множинної регресії дає зростання прибутку на одного працівника зі 134,344 тис. грн. у 2016 році до 16358,027 тис. грн. Реальність такого збільшення прибутку можна оцінити шляхом ретельного аналізу можливих ресурсів підприємства.

Дослідження свідчать про те, що на сучасному етапі розвитку економіки істотно зростає роль фінансової складової в управлінні підприємством. Домогтися конкурентних переваг на ринку підприємства можуть за умови цілеспрямованого управління фінансовим станом. Тому важливо обґрунтувати напрями вдосконалення системи управління підприємством.

Для підвищення ролі фінансової складової в практиці роботи вітчизняних підприємств автор рекомендує:

– відновити практику планування діяльності підприємств на оперативному рівні, рівнях бюджетування (до 1 року) і бізнес-планування (1–3 роки);

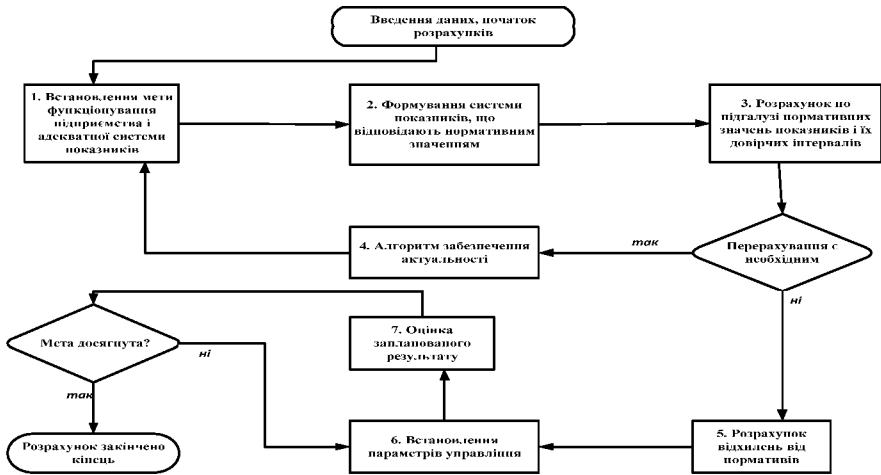

Рисунок 2 - Алгоритм управління фінансовим станом підприємства

– розробити нормативи фінансових коефіцієнтів для підприємств різних галузей, розмірів та видів діяльності;

– розробити методики аналізу, зручні в практичній діяльності і орієнтовані на оперативну інформацію з метою усунення післямови бухгалтерського обліку;

– розробити механізм та інструменти управління фінансовим станом підприємства.

Виконання цих заходів дозволить знайти необхідні інструменти для відновлення ролі фінансового управління в цілому і фінансового аналізу, зокрема, в системі управління підприємствами.

У результаті дослідження встановлено, що управління діяльністю підприємства може бути істотно поліпшено, якщо вжити заходів до ліквідації головного недоліку діючих на сьогодні методик оцінки фінансового стану. Для цього необхідна розробка та реалізація інструментів аналізу, засновані на концепції управління фінансовими потоками через контроль відхилення фінансових коефіцієнтів від нормативу. У цьому випадку може бути істотно підвищена оперативність управління, а, значить, і ефективність функціонування підприємства в цілому.